

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopis naj se frankuje in po-
šilja uredništvu lista »Mir«
v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure po-
poldne.

Rekopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rekopisi se ne vračajo.

Dopisem je treba za odgovor pri-
ležiti politno znamenje.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista »Mir«
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 viz.
od garancij-vrste vsakekrat.

Leto XXXIII.

Celovec, 6. junija 1914.

Št. 22.

Jugoslovanski odgovor.

(Govor dr. Kreka na ljudskem taboru v
Šmihelu.)

Kaj je to »jugoslovansko vprašanje«? Za nas to ni nobeno vprašanje, ker mi imamo jugoslovanski odgovor. Vprašanje je samo za Nemce. (Odobranje.) Nemci so mislili, da se bo naša država razvijala tako: V naši polovici bodo komandirali Nemci, v ogrski Mažari. Zatrđno so bili uverjeni, da bo mogoče »male narodiče«, Slovence in Hrvatse, ponemčiti z uradništvom, šolami in vsem vladnim aparatom, kakor na Koroškem še danes poskušajo. Zunaj države se niso bali Srbov in Bolgarov, ker je na Balkanu gospodaril Turek in so si mislili, da bo turška država vekomaj obstala.

Turški sultan je gotovo jokal, ko je slišal, kako so bili Turki po notah tepeni. A gotovo veliko bolj grenke solze so pretakali Nemci, zato ker je padel Turek. (Bučna veselost in pritrjevanje.) Nemška politika je držala Turka in zaupala v njega kakor Turek v svoj koran. (Bučna veselost.) Ne samo naši Nemci, ampak tudi Nemci v rajhu so čutili potrebo, prodirati po svetu s svojo trgovino in svojimi ljudmi. In Nemci res prodirajo. S svojo trgovino in kolonizacijo so začeli uspešno konkurirati z Angleži in Francozi in so dobili zunaj države precej stopnje, zlasti v Afriki na več mestih.

S pomočjo naše države so hoteli proti vzhodu, proti Balkanu, Mali Aziji, Siriji in Perziji naprej. Dokler je obstal Turek, je bilo to lahko mogoče, ker Turek jih je podpiral. Nemška trgovina iz rajha je v Mali Aziji silno napredovala. Trgovina v naši državi je še posebno navezana na Balkan, ker nimamo ne v Aziji, ne v Afriki, ne v Ameriki drugega kakor 150.000 izseljenih Slovencev. Zato se naša trgovina ne more drugam razširiti kakor na Balkan in Malo Azijo. Če nam tam zapro trge, vemo, da gre našemu delavcu slabo. To se je pokazalo med balkansko vojsko. Naše tovarne so stale in naše delavstvo je silno trpelo. (Pritrjevanje.)

Zdaj je v teh krajih postal močan Slovan. (Živio-klici.) Črnagora, Srbija so se okrepile, Bolgarija se je razširila, in Turek je izgubil svojo moč v Evropi. Zdaj je prišlo Nemcem na misel: Kaj bo zdaj z Jugoslavlani? Jugoslovansko vprašanje je stopilo na dan, ker so začeli čutiti žepi nemških kapitalistov. (Živahno pritrjevanje.) Ti narodi niso hoteli in nočejo kupovati več našega blaga. Koliko smo izgubili med Bolgari, Srbi, Rumuni! Lahki, Francozje, tudi Nemci iz rajha prodajajo doli, Avstrijci pa nič.

Vrhtega pa pride še ta-le reč zraven: Srbi imajo program, da hočejo združiti vse Srbe, tudi avstrijske Srbe, in medse štejejo tudi nas. Zato se Nemci bojijo, da ne bi začeli Slovenci čez mejo gledati. Zakaj? Zato, ker so prišli Nemci sedaj na to, da Slovenci in Hrvatje čuvamo morje, in brez morja danes nobena država nič ne pomeni. Morje je za državo, kar je za človeško telo srce, morje odpira pot v svet. Če bi kaka nesrečna vojska odtrgala našo državo od morja, je naša država izgubljena in razbita. Če se ji odtrga cela Galicija ali cela Češka, bo še močna, če bo imela morje; če pa izgubi morje, je po njej. To morje, ta zaklad za državo, čuvamo Slovani. (Burno pritrjevanje.)

Naša država je svojčas podpirala Lahe. (Klici: Žalostno!) Lahki pa gledajo čez mejo, in Italija postavlja na vseh gričih topove in se pripravljala menda, da bo kot zaveznica nam pomagala. (Bučna veselost.)

Naenkrat so začeli gledati, kaj bo iz tega! Slovenec se giblje, Hrvatje se gibljejo! In pravijo: Jugoslovansko vprašanje. (Pritrjevanje.) Poslanec Dobernig se v potu svojega obraza trudi, da bi rešil ta rebus, to uganko. (Bučna veselost.)

Na jugoslovansko vprašanje imamo mi odgovor: Kar nas je narava po isti krvi, po isti zemlji in pa po isti govorici nekđaj spravila skupaj, in kar nas je usoda postavila v našo državo, v naše cesarstvo, vsi skupaj, pa je jugoslovansko vprašanje rešeno. (Viharno, dolgotrajno odobranje.) S svojim koroškim jezikom, o katerem trdijo, da ga Kranjci ne razumemo, pridete lahko do Čr-

nega morja. (Ponovno odobranje.) Ena kri, en jezik, ena zemlja! (Burno odobranje.)

Omenjalo se je, da je naš rod trinajst stoletij v teh krajih. Ravno ta del Spodnje Koroške se je imenoval svoj čas »hrvatska vojvodina«. (Odobranje.) To ime je bilo pri vas znano. Te hrvatske vojvode so vaši kmetje, vaši pradedi ustoličevali pri Krnskem gradu. (Viharno odobranje.)

Naši pradedje so prišli iz Azije po Donavi. Ob vodi so pota. Ob Savi jih je vodila pot naprej in ob izlivu Soče do Jadranskega morja. Vode tečejo kakor takrat. Vse to ozemlje je ena zemlja! (Viharno odobranje.) Kjer se stekajo vode, tam prihajajo ljudje skupaj! Vode in ne gore! (Odobranje.) Ne Karavanke. Te nič ne pomenijo! (Klici: Tako je! Živio! — Ploskanje.)

Ko bodo šli ob vodi, se bodo srečali kot bratje pri Hrvatih. (Vzklikanje: Živili Hrvatje!) Ali ni neumnost, da so sedaj te dežele tako razkosane? (Viharno pritrjevanje.) Svoj čas so bile skupaj. Napoleon je strnil beljaško okolico z Dalmacijo in Kranjsko v eno deželo. Cesar Franc I. je združil vse slovenske dežele v eno deželo. (Dolgotrajno odobranje.) Kako dolgo je od tega?

Ta misel skupne zemlje v naši državni polovici je živela do zadnjega časa in še minister Schäffl okrog leta 1870. je večkrat omenjal ilirsko provinco, v katero spadajo naši Korošci, Kranjci, Štajerci, Primorci in tudi Hrvatje, ki so iste vere, istega jezika. (Viharno odobranje.) V tej reči je res to, kar oni pravijo, »jugoslovanski strah«. (Bučna veselost in pritrjevanje.)

Reci fantiču: Dozdaj smo gledali proti severu, odkoder prihaja mrzel sever; poglejmo sedaj proti jugu, kjer trta zeleni, citrone rumenijo in greje gorko solnce. (Viharno, dolgotrajno odobranje.) Ne na mrzli sever, na topli jug glej! (Ponovno odobranje.) Na jugu so bratje, in teh je veliko, in močni so in vseh teh dom je naš skupni dom! (Živio-vzklikanje in ploskanje.)

Fantu se bodo zasvetile oči in bo rekel: Jaz bi bil vendar osel, da bi služil nemške-

Podlistek.

Vrnitev v domovino.

(Konec.)

II.

Na nizkem ognjišču je plapolal velik ogenj. Na železni verigi je visel kotel, napolnjen z zelenjavo, čez njegov rob je pljuskala vrela voda in sikala, padajoča na rdečo žerjavico. Pod črnim stropom se je valil dim v gostem oblaku in počasi izginjal v komaj požirajoče žrelo dimnikovo.

V kuhinji ni bilo nikogar, vrata v stransko čumnato so bila odprta. Tudi tam ni bilo čuti življenja, samo oguljena kokoš je leno stopicala po že nekoliko trhljih tleh in semtertja piknila s kljunom po začrneli deski.

Popotnik je vstopil in se ustavil sredi kuhinje. Oprl se je z obema rokama na svojo palico, njegovo oko je begalo po kotih.

»Jože!«

Čudno in neprijazno se je razlegnil njegov glas po zapuščenih prostorih. Kakor bi bil vstopil tujec, ki ga še nikdar niso videle te stene in so zaradi tega odbijale tako votlo njegov žalostno hrepeneči vzklik. In od nikoder nobenega odziva.

»Jože!« je vzkliknil popotnik drugič, boječe in bolestno.

Zgoraj nad stopnicami se je nekaj zgenilo. Kakor bi se kdo poizkušal dvigniti v postelji in vstati. Kokoš v čumnati je plašno zafrotala, skočila na klop in na okno. Nje bledordeči greben se je za hipec zableščal na solncu. In težko kakor svinec je padla na dvorišče.

Popotnik je posluhnil, dvignil glavo.

Gori je nekdo potrkal s palico ob tla. Suh kašelj se je v tistem hipu razlegnil navzdol in ni hotel ponehati. Popotnik se je stresel in stopil na stopnice. Nekaj grozno tesnega in plahega je leglo v njegovo srce, nekaj težkega je potlačilo njegove prsi. Od stopnice do stopnice mu je zastajala noga. Na vrhu je okamenel.

V ozkem, poltemnem prostoru je stala v kotu, čevljev od tal, nizka postelja, neprerahljana, potlačena slamnica. Napol sklonjen, podpirajoč se s suhimi lehtmi, in razgaljenih prsi je strmел popotniku nasproti zarastel ščetinast obraz. Naguban, star in siv.

»Kdo si, človek božji, ki si upaš do mene?«

Popotnikova noga se je premaknila hitreje in sklonjen je obstal pri ležišču.

»Ali me ne poznaš več, Jože?«

Začudeno so se razširile oslabele oči,

kakor svetel trak se je zazrcalilo na nagubanem čelu.

»Nekaj mi pravi, da si ti, Anton.«

Popotnik je iztegnil roko in jo ponudil bratu. Tihó je postalo v ozkem prostoru, tihó in skrivnostno kakor v cerkvi pri povzdigovanju.

»Vedel sem, da prideš,« je govoril Jože in težka je bila njegova sapa. »Ako ne prej, pa vsaj k mojemu pogrebu. Glej me, Joba!«

»Ni ti dobro, brat. Kje pa žena tvoja? In otroci?«

Pozabil je popotnik, da je odšel že pred štiridesetimi leti in se ni več vrnil. Zdelo se mu je, da je bil tukaj še včeraj. Zato je vprašal tako.

Jože se je zvrnil nazaj na ležišče in zatislil oči. Dolgo je ležal tako in se ni ganil. Popotni brat pa je sedel na nizki zaboj poleg ležišča in podprl glavo v dlani . . .

»Tuji ljudje so v tej hiši, brat Anton. Že dolgo . . . dolgo,« se je predramil naposled Jože. »Kolikor je bilo mojih in tvojih, so odšli in se ne vrnejo nikdar več. Nikdar več, brat Anton. In prav je, da so odšli. Odšli že v tistih lepih časih, ko smo si še podajali roke v slogi in prijaznosti, ko smo si še zjutraj voščili drugi drugemu »dobro jutro« in zvečer »lahko noč«. Ko smo imeli še vsi enega Boga in eno pravico. Tačas so odšli, odnesli so jih drugega za drugim iz

mu nacionalizmu, ki je sam revež in nič ni- ma (Viharno odobravanje), ki se bo moral na eni strani otresti judov, na drugi strani pa bo moral rešiti jugoslovansko vprašanje, ker sicer svojega pleha in svojih čikel ne bo mogel prodati. (Burno pritrjevanje.)

»Grazer Tagblatt« je pisal, da je »der berüchtigte dr. Krek« rekel, da spadajo vsi Slovani skupaj, kakor da bi bil hotel proti državi hujskati. Lump laže. (Burno pritrjevanje.) Jaz sem teh laži že vajen. Kakor poznam slavca po petju, mačka po repu, tako nemškega nacionalca po laži. (Bučna veselost.) Moja pesem, ki sem jo pel v državnem zboru in v deželnem zboru kranjskem, je bila vedno ta: Rešite jugoslovansko vprašanje tako, da boste dali katoliške Hrvate in Slovence skupaj pod avstrijskim cesarstvom (Živahno odobravanje), in potem bo država tako močna, da boste vedno imeli prosto pot po morju. (Odobravanje.) Na Balkanu vas Srb, Črnogorec, Bolgar, Rumun ne bo več sovražil, ampak bo rekel: Tam je prostost doma, politična, gospodarska, tam se da naprej priti, pojdimo in združimo se mi pod dvoglavim orlom. (Nepopisno navdušenje med množico.) To pa je mogoče, če se prej reši naše avstrijsko jugoslovansko vprašanje (Odobravanje), oziroma če bi bil Nemeč pаметen, da bi poslušal naš jugoslovanski odgovor. (Odobravanje.) Teh par drobtin Nemeč tukaj pri nas naj gleda, kako se dela na Kranjskem, kjer peščica Kočevarjev uživa razmeroma večje pravice kakor kranjski Slovenci. Mi nismo divji in ne gremo za tem, da bi komu vzeli, kar ima. Ko bo ena, lepa slovensko-hrvatska skupina, potem se tujcu ne bo treba bati. Poznamo, kaj se pravi trpeti in nočemo nikomur hudo s hudim vračati.

Pojasnil sem vam cilje, ki jih imamo. Mi vemo, da je to mogoče, in smo prepričani, da to mora priti, ker sicer ni v nevarnosti naš narod, ampak naša država. (Viharno, dolgotrajno odobravanje. Množica priredi govorniku za iz srca govornje besede prisrčno ovacijo.)

Slovenci, preiskujemo svojo zgodovino!

V zadnjih letih se je v »Miru« večkrat pojavila želja, naj si koroški Slovenci ustanovimo svoje lastno zgodovinsko društvo, svoj zgodovinski arhiv in svoj muzej. Lansko leto se je vršilo v Celovcu posvetovanje o naših potrebah. In pri tej priložnosti se je sprejel tudi nasvet, da se naj ustanovi v Celovcu zgodovinsko društvo, ki naj ustvari narodopisni muzej.

Ker pa bi koroški Slovenci sami pač težko vzdržali svoje lastno zgodovinsko društvo, smo se pogovorili z odborom zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko v Mariboru. Po tem dogovoru si ustanovimo svoje lastno društvo, imeli pa bomo s

hiše. Njo, ki jih je rodila, in njih štiri, ki so bili rojeni. In hudo mi je bilo tistikrat, brat Anton, hudo.«

Jože je trdo stisnil brezzobe čeljusti, popotnik je potegnil z desnico po redkih laseh.

»Hudo mi je bilo, brat Anton,« je nadaljeval Jože tiho in vdano. »A sedaj mi je lahko, počasi in brez bolesti umiram. Kakšni bi bili lahko postali moji sinovi, te vprašam, brat Anton? Ali bi ne bili morda pomagali rušiti ubogo domovino in ji kopati grob? Kakor jih pomaga in koplje toliko drugih. Ali ni bolje, da spijo sladko spanje, da so odšli še pravočasno? A sedaj pripoveduj ti, brat Anton, kako se ti je godilo in kaj nameravaš.«

In pripovedoval je Anton o tujini in o svojem hrepenenju po vrnitvi v domovino. Da jo zopet vidi, srečno in v cvetju in blagostanju. Lepo in mogočno. Mlado in zdravo. In razširjene njene meje.

»Oj, vrni se, brat Anton! Ti večni popotnik. In potuj dalje in zakrij si oči, da ne vidiš, kar bi umorilo tvoje lepe misli, da ne slišiš, kar bi žalilo tvoje uho. Iz te hiše naravnost dalje, brat Anton. Ne ustavljaš se pri sosedu, ne ustavljaš se pri starih znanjih in prijateljih. Mimo njih hiš pojdi in ne oziraj se niti na levo niti na desno. In zamaši si ušesa. Oče ne pozna sina, hči ne pozna matere in brat ne pozna brata. Vsak

štajerskimi Slovenci skupno glasilo, to je: »Časopis za zgodovino in narodopisje,« ki pod spretnim strokovnim uredništvom že deset let izhaja v Mariboru. Na podlagi pravil mariborskega društva smo sestavili pravila za naše društvo. Visoka deželna vlada je pravila potrdila z odlokom dne 28. marca 1914, praes. 1014. Našemu društvu je ime: »Društvo za zgodovino in narodopisje koroških Slovencev.« Namen tega društva je gojiti domačo zgodovino in narodopis v celem obsegu. Da je koroška slovenska zgodovina vredna, da jo preiskujemo, da je potrebno in naša sveta dolžnost, da izvemo o naši preteklosti, to nam menda ne bo treba dokazovati. Potrebno pa je tudi, da posvetimo svoje duševne moči našemu narodopisju. Zbirali bomo torej tudi narodne pesmi, pravljice, pripovedke, besede, ki niso znane v književnem jeziku, proučevali naša narečja, naše narodne noše, naše šege in navade, različne vraže itd., sploh vse, kar spada v okvir narodopisa.

Vzdrževali bomo knjižnico, arhiv in narodopisni muzej. Redni ud postane, kdor plača enkrat za vselej 100 K ali pa vsako leto 5 K in ga odbor sprejme. Podporni ud pa postane, kdor društvu podeli, kakršnokoli vsoto denarja ali kak znanjši predmet za muzej ali arhiv. Letoviščarji, ki prihajajo k nam, so odnesli že marsikatero starinsko dragocenost iz dežele. Če bi prišli predmeti vsaj v deželni muzej, bi nam bili ohranjeni, tako pa roma vsako leto na stotine starin v tuje dežele. Poizgubilo se je mnogo starih listin in pisem. Imeli smo imenitne moše, a njih korespondenco je uničil zob časa. In vendar je korespondenca najboljše gradivo za politično in kulturno zgodovino. Društvo bo torej gledalo, da pridobi, kar je še ohranjenega, da bo vsaj prihodnji rod vedel, kako smo živeli mi, in da bomo mi vedeli, kako so živeli naši očaki. Vsak redni ud bo dobival »Časopis za zgodovino in narodopisje«. Članarino sprejema do ustanovitve društva g. dr. Val. Rožič, Mohorjeva tiskarna, Celovec. Tudi tisti gospodje, ki so člani štajerskega društva lahko pristopijo našemu društvu in naj v tem slučaju pošiljajo udnino našemu društvu, kajti to bo tudi plačevalo za ude »Časopis«. Razkropljeni po naši domovini se trudijo posamezni gospodje in zbirajo in preiskujejo zgodovino. Sedaj ne bodo več osamljeni in se bodo lahko pridružili nam.

Da se pogovorimo še o različnih rečeh, vabimo vse tiste rodoljube, ki so pripravljene sodelovati, na posvetovanje k »Trabesingerju«, v sredo dne 10. junija 1914 ob 8. uri zvečer. Vsak je dobrodošel. Posebno še vabimo č. gg. duhovnike in slov. učitelje, ki so vedno bili pripravljene, kadar je bilo treba varovati naše kulturne starine. Upamo torej, da se bodo odzvali tudi temu povabilu in da bodo v lepem številu pristopili našemu društvu.

hodi po svojih potih in pljuje na družega. In vsak misli, da dela prav, da vrši svojo dolžnost. Uboga domovina!« . . .

III.

In zopet se je ustavil popotnik pod vrhom klanca. Solnce se je nižalo in bližalo zatonu, nad reko se je že začela dvigati lahka mlečna megla. Više in više so lezle črne senče, umrli so poslednji žarki, vsa dolina je ležala v temi.

In popotniku je postalo hipoma tako tesno pri srcu, da bi se bil razjokal. Kam? Grozna ta tema, ta tišina, nikjer najmanjšega žarka, nikjer svetleče poti.

Toda ali se ni zasvetila tam v veliki daljavi majhna zvezda? Visoko gori nad to strašno temo, med razcefranimi oblaki.

»Da, kakor je sedaj nenadoma posijala ta zvezda v obupno temo, tako mora posijati tudi tebi, domovina, luč, ki ublaži vsa nasprotstva tvojih najboljših sinov, da se zedinijo njih srca in misli v edini točki, ki je tvoja rešitev, v — ljubezni.

Kakor v blagoslovu so se razprostrle njegove roke in se je upognila glava.

»Z Bogom, brat Jože, z Bogom, domovina!«

Obrnil se je in izginil pod klancem. Težke njegove stopinje so še dolgo odmevale v temno noč . . .

Kulturen narod mora imeti tudi svojo, v domačem jeziku pisano zgodovino, svoje znanstvo. Pokažimo to!

Pripravljalni odbor.

Veliki mladeniški tabor v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Na Binkoštni ponedeljek dne 1. junija je priredila Slovenska krščansko - socialna zveza za Koroško velik mladeniški tabor v Št. Rupertu. Bali smo se za udeležbo, ker se ta dan vrši vsako leto veliki cerkveni shod na Lisni, a vendar so prišli fantje, pa tudi možje in dekleta v tako obilnem številu, kakor ga nismo pričakovali. Udeležba je bila velika, okrog 500 mladeničev, mož in deklet. Ta udeležba nam je bila priča, da se ljudstvo v velikovškem okraju vedno bolj vzbuja. V pridigi v cerkvi, katero je imel č. gospod župnik Ivan Dolinar iz Šmarjete, je kazal mladeniču pot v javnem življenju in priporočal, da je treba na tem potu iskati pomoči v molitvi. Slovesno sveto mašo je daroval predsednik Zveze.

Po cerkvenem opravilu je pozdravil vse udeležence predsednik društva »Lipe« iz Velikovca, g. Jurij Čarf, pred telovadnico »Narodne šole«. Shod se je vršil v telovadnici »Narodne šole«, ki so jo častite sestre jako okusno opravile! Iskrena hvala za njihov trud!

Predsednik Zveze dr. Lambert Ehrlich otvori shod in poudarja, da prireja Zveza že 4. leto mladeniški tabor na ta dan v Št. Rupertu. Pozdravi vse udeležence, možje, mladeniče in dekleta, kakor tudi duhovščino in učitelje.

Na to pozdravi shod domači gospod župnik Franc Treiber. Slovenska kršč.-soc. zveza opravlja šolsko delo na Koroškem in vzgaja mladeniče, da bi postali ograja slovenski domovini.

Č. g. kanonik Ivan Žel je povdarjal, da je le v organizaciji moč in le v združitvi nam bo mogoče premagati sovražnika. Mladina naj se organizira v društva in gre po potu, ki ga kaže slovenska kršč.-soc. zveza. Končal je svoj govor z besedami: Dokler si zvesta Ti, mladina, ničesar ne boji se domovina.

Popoldne po blagoslovu se je shod nadaljeval. Nastopili so trije govorniki, in sicer gospod Franc Terseglav, glavni urednik »Slovenca« iz Ljubljane, č. gosp. Fr. Umnik, kanonik v Gospi Sveti in č. gosp. Tomaž Ulbing, župnik v Kazazah.

Gospod Terseglav je na kratko orisal obrede ustoličenja koroških knezov v Krnskem gradu pri Gospi Sveti. Slovenski kmet je tedaj ustoličil koroškega kneza, in slovenski kmet je tudi še danes glavni steber slovenskega naroda. Posebno je navdušil občinstvo gosp. Terseglav, ko je dokazoval, da je jugoslovanski kmet od nek daj stal tujina straži za celo Avstrijo in Nemčijo proti Turkom, zdaj pa mu hočejo jemati vero in narodnost. Gospod Terseglav je žel gromovito odobravanje. Gospod kanonik Umnik je navdušil posebno mladino, da naj bodo odločni katoličani. Njegove besede so bile tako lepe, da so ganile ljudstvo do solz.

Vmes je nastopil fant Starmuš z Visoke Bistrice. Predaval je neko pesem, ki je primerjala tabor v Sinčivasi in v Šmihelu. Prvi nastop tega mladeniča se je jako dobro posrečil.

Ob koncu je pozval g. Tomaž Ulbing, župnik iz Kazaz, občinstvo, da naj se zanima za Sv. vojsko. — Ravno velikovski okraj bi bil najbolj potreben zmernostnega gibanja.

V debati sta se povdarjali posebno dve misli: Pridobiti bo treba posebno moč, ki se bo posvetila izključno mladinski organizaciji in nadalje bo treba v vsaki župniji ustanoviti Sv. vojsko. — Kot vladni zastopnik je bil prisoten dr. Juvan, komisar v Velikovcu.

Zborovanje se je zaključilo z gromovitim živio-klici na cesarja in na papeža!

Lahko pravimo: bila je krasna prireditvev.

Smo res navezani na Nemce?

Na shodu v Sinčivasi, ki se zove tudi živinski sejm, kjer so prodajali nemški nacionalci v družbi nemškutarških poslancev in izvenkoroških dolgoprstnežev nemški nahujskani fakinaži svojo duševno revščino, se je govorilo med drugim tudi o odvisnosti koroških Slovencev od Nemcev. Fraza brez privlačne sile za vsakega mislečega človeka!

Slovinci, ko ne boste več vezani v eno deželno skupnost z nemškimi nacionalci, takrat bo po slovenskem koroškem kmetu! Na smrt bo obsojen! Tako so govorili. Čudna skrb za slovenskega kmeta, ki je pri nemških nacionalcih sicer ne vidimo! Pač! Stara izkušnja nas uči, da so nemški nacionalci v skrbeh za slovenskega kmeta le tedaj, kadar so v skrbeh za svoj lastni dobiček. Oj ti revni slovenski kmet! Pomisli samo, kaj bi bilo iz tebe, ko bi ti ne bilo več treba tlake delati tvojemu sovražniku; ko bi ti sam zasedel polno obloženo mizo, ko bi tvoji sinovi zasedli lepe službe, katerih sedaj ne dobijo, ker jim jih ljubeznivi sosede Nemci ne privoščijo! Pomisli!

Slovenski kmet, ki občuti sam na sebi dobroto nemškonacionalnega paševanja, se smeje taki »duhovitosti« nemških nacionalcev. Davke plačuje, korist imajo od njih samo Nemci. Njegovi sinovi ne dobijo ne deželnih, pa tudi ne državnih služb v domači deželi. Gospodarsko jih zapostavljajo za Nemci in za neznačajno nemškutarijo. Ne dobijo šol, v katerih bi dobili slovenski otroci za življenje potrebno izobrazbo. Deželne doklade plačujejo, da se mastijo s slovenskim denarjem nemški »velepatriotični heilovci«, da dobivajo podpore različni nemškutarški individui. Ni mogoče naštetih vseh krivic, ki jih prizadeva nemški šovinizem slovenskemu kmetu.

Zato je bojazen Nemcev za našo bodočnost le našemljena. V resnici je stvar malo drugačna. Ne mi od njih, ampak oni so od nas odvisni. Zato ta krik! Niso li odvisni od nas Celovec, Beljak, Velikovec in druga nemška gnezda? Kaj bi se zgodilo, ako bi slovenski kmetje dobivali blago kje drugje? Ali bi ne propadla cela vrsta nemških obrtnikov in trgovcev? Le vprašajte jih! Ali ne prihajajo Nemci kupovat našo manj vredno (Ebner!) živino iz lastnega interesa, ker delajo dobiček s slovenskim blagom? Ali niso nemški nahujskani uradniki plačani s slovenskimi žulji?

Torej v kakem oziru smo odvisni od Nemcev? Le predobro občutimo Slovenci »koristi« krivične usode, ki nas je z Nemci združila. To je resnica, gospodje nacionalci!

Naša bodočnost ni odvisna od naših zakletih neprijateljev; naša bodočnost je odvisna edinole od jugoslovanske Adrije in jugoslovanskega Trsta. Tega se mi koroški Slovenci zmiraj bolj zavedamo. Oko našega dvigajočega gospodarskega združništva je obrnjeno na Trst, na jugoslovanski Trst.

Nemci! Vaše razburjenje, vaš strah in vaše groznje so nam najboljši dokaz, da se je ukoreninila misel ujedinjenja vseh avstrijskih Jugoslovancev pod žezlom Habsburžanov tudi med kor. Slovenci. Bodite prepričani: Preko vas bo šla ta ideja do končnega cilja: do svobode avstrijskega jugoslovanstva. To bo sad vašega zatiranja . . .

Povodenj na Koroškem.

Lepa Koroška dežela je zadnja leta veliko trpela vsled uim, zlasti Spodnja Koroška. Le na povodnjih od leta 1913. ni trpela veliko. Pretečeni teden pa so v never-

jetni naglici narasli potoki in reke in poplavlili nekatere doline. Največ je pač trpela gorota Zgornja Koroška. Drava, Zila in razni hudourniki po Zgornjem Koroškem, zlasti po Zilski in Belanski dolini, so prestopili bregove in napravili veliko škodo. Prebivalstvo je bilo zbegano. V torek, 26. maja, je začelo deževati in je par dni zaporedoma neprestano lilo. Vsled južnega vremena se je začel tudi topiti sneg gorskih velikanov v Visokih Turah. Drava je narasla tako visoko, da je v Beljaku poplavela eno ulico (Lederergasse). Ljudje so morali več hiš zapustiti. V četrtek opoldne je stala voda najvišje, potem pa je začela padati.

Največ strahu so prestali ljudje v Dravski dolini, kamor je bilo brzojavno poklicano vojaštvo na pomoč, ki je reševalo živino in ljudi. Voda je pridrela s tako naglico, da ljudje niso imeli povsod dovolj časa, spraviti živino iz zagrajenih pašnikov na varno. V Dolih (Dellach) je utonilo pet moških. Pri tovarni za celulozo je ob vodi stalo osem mož, ki so opazovali naraščujoč Dravski hudournik. Voda je zemljo izpodnela in vseh osem je z zemljo vred padlo v vodo. Trije so se s težavo rešili, ostalih pet je pa odnesla voda. Med utopljenici je vodja tovarne Janez Taurer, drugi so bili tovarniški delavci in Taurerjev hlapec.

V Zilski dolini je napravila voda velikansko škodo deželi. Pri tej priložnosti se je zopet izkazalo, kako nerodno in slabo da je dežela regulirala zilske hudournike. Nemškonacionalni modrijani niso marali poslušati nasvetov in svaril poslanca Grafenauerja in domačega prebivalstva na Zili, ki bolje pozna hudomušnost in moč vode, kakor marsikateri inženir. Sedaj bo pa trpela zopet cela dežela!

Iz Roža smo prejeli vest, da je Drava odnesla več pasočje se živine ob Dravi. Tudi iz Spodnje Koroške nam je došla vest, da so ljudje videli v Dravi mrtvo živino. Mostove so začasno, ko je Drava najbolj narasla, prometu zaprli.

Deželni predsednik se je peljal takoj po prvih brzojavnih poročilih na Zgornjo Koroško in je tolažil ljudi, ki jim je voda opustošila polja in travnike, odnesla mnogo lesa in napravila še mnogo druge škode. Pričakovati je, da bo vlada revnemu ljudstvu izdatno pomagala.

Strahovita nesreča na morju.

V spominu je še strašna nezgoda s potopljenim parnikom »Titanic«, ki je zadel ob ledeno goro in se potopil. Nič manj grozna je nesreča, ki je zadela parnik »Empress of Ireland«, ki je bil last družbe »Canadian Pacific«. Ponoči 29. majnika je zadel v izlivu reke Lorenzo v Severni Ameriki premogovni parnik »Storstad« ob parnik »Empress of Ireland« ob strani s tako močjo, da se je zadeti in razrušeni parnik v nekaj minutah potopil. Nesreča je bila tem hujša, ker se je pripetila ponoči, ko so potniki spali v kabinah. Na stotine so jih v sladkih sanjah zagnili valovi, ker ni bilo toliko časa, da bi bili mornarji ljudi zbudili. Niti rešilnih pasov si niso mogli nadeti in le malo čolnov so mogli spustiti v morje, ker se je ladja takoj nagnila na stran. Tisti, ki so hoteli rešiti se s plavanjem, so vsi ponesrečili. Družba uradno naznanja, da je 1032 oseb utonilo, 335 pa se jih je rešilo. Vendar pa je tudi od teh mnogo nevarno ranjenih, nekateri pa bolehalo na boleznih, ki so jih dobili vsled premraženja ali strahu. Sam kapitan, ki so ga rešili, je zbolel za pljučnico in se bori s smrtjo. Pri potopu ladje so se odigrali pretresljivi prizori. Žensk so rešili le dvanajst.

činah, tresenju telesa, onemoglosti mišic rabijo Fellerjev rastlinski fluid z znamko »Elza-fluid«, in iz tega bi se morali mi učiti.

Našim bralcem bi bilo znabiti zanimivo izvedeti, kaj piše zdravnik dr. Em. Burger na Dunaju, I., Lugeck 7, o Fellerjevem »Elzafluidu«: Poročam Vam z veseljem, da so Vaš »Elzafluid« rabili z najboljšim uspehom pri revmatičnih bolečinah in me prednosti tega bolečine tolažečega, blagodišečega izdelka navajajo, da ga bom rabil še z naprej.

Na tisoče podobnih zahvalnic potrjuje, da je pri bolečinah vseh vrst, oslabljenju,

Poročila rešenih.

Montreal. Rešenci pripovedujejo, da jih je vrgel sunek iz postelj, nakar so leteli na krov in dosegli v zadnjem trenutku rešilne čolne. Oni potniki, ki so se obotavljali in mudili z opravljanjem, so rešilne čolne že zamudili in so potonili. Uslužbenci na parniku sploh nobenega niso poklicali. Več sto potnikov je prehitel potop naravnost v spanju in so se potopili v svojih spalnicah. Rešeni potniki so prosili nato skoro na pol slečeni za obleko, ker so tako zmrzovali, da jih je umrlo več od mraza. Prvo zdravniško pomoč so dobili rešenci v Fatherpointu.

Quebec. Zanimivo je poročilo londonskega državnega pravdnika Duncana, ki pravi: Ravno sem se vlegel v posteljo, ko sem začul dvakratno zvonjenje, ki znači, da so prenehali delovati stroji na parniku. Skočil sem iz postelje, oblekel sem se za silo in odprl vrata kabine. V tem trenutku sem doznal, da so prenehali delovati vsi stroji na parniku. Skočil sem na krov. Bil je teman, namesto luči je vladala na njem gosta neprodorna megla. V tem trenutku se je čul strašen pok, ladja se je stresla pod nogami in se je nagnila na stran. Nastal je strašen šum in zdelo se je, kot bi velikansko žrelo požiralo ogromne množine vode. Moštvo na parniku se je obnašalo dobro. Mornarji niso kazali nobenega strahu in so ojačevali potnike in jih tolažili. Posebno so se odlikovali častniki. Kapitan je ostal na poveljniškem mostu, dokler se ni začel parnik potapljati. Mornarji so pomagali potnikom kolikor so mogli in so bili zelo požrtvovalni. Videl sem več mornarjev, ki so si odrekli že pritrjene rešilne pasove in so jih dali ženskam, sami pa so ostali brez njih. Naenkrat je nastal na krovu, ki je bil napolnjen s potniki, strašen vrišč. Valovi so ga preplavili in nešteto oseb je odneslo pogubonosno valovje. Ni bilo nato pol minute in parnik je izginil. Boj za življenje se je nadaljeval v valovih, v silnih vrtincih, ki so pogubili nebroj ponesrečencev. Duncan je bil eno uro na vodi, predno ga je dobil rešilni čoln.

Drugi rešenec pripoveduje: V času trčenja je bil kapitan na poveljniškem mostu. Telefoniral je moštvo, že ko se je parnik nagibal, da naj ostane mirno, pokliče naj potnike in naj razbije tudi če treba vrata v kabine. Niti ena minuta se ne sme zamuditi. »Pazite predvsem na ženske in otroke!«

Izpoved kapitana Kendala.

Rimouski. Pri preiskavi glede nesreče je izpovedal kapitan potopljenega parnika »Empress of Ireland«, Kendal, ki je na smrt obolel, da je parnik »Storstad«, ki je trčil v »Empress« in povzročil katastrofo, tik pred nesrečo še odgovarjal na signale, ki jih je dal kapitan Kendal. V razdalji za en parnik od »Storstada«, ki je vozil s polno hitrostjo, je ukazal kapitan Kendal uporabiti vso parno moč, da bi prehitel parnik »Storstad«, toda bilo je prepozno. Sunek je bil strašen. Obenem je tudi zaklical parniku »Storstad«, da naj uporabi vso paro in zadrži parnik. Ko je »Storstad« zavozil v parnik »Empress of Ireland« in prerezal ladjo skoro do polovice, je prosil kapitan Kendal, da naj vzdrži parnik pri polni pari, da izpolni prerez in ubrani s tem vodo, ki je silila v prerezani prostor. Toda »Storstad« tega bržkone ni več čul, in se je potegnil z vso paro nazaj. Vsled tega je nastal prazen prostor v prerezu, voda je udrla v prerez in preplavila ladjo. Nato je odredil Kendal, da naj se parnik obrne in pelje z vso paro proti obrežju. Toda stroji so bili preplavljeni, ves trud je bil zaman. Takrat so izpustili v vodo rešilne čolne. Pet minut nato se je parnik potopil. Po tem ponesrečenem poizkusu

Bodočnost ugeniti

človek ne more, ali iz stvari, ki jih vsak dan vidimo, se lahko marsikaj naučimo in si lahko olajšamo življenjsko pot in jo napravimo prijetnejšo. Bog nam je dal oči in ušesa, da vidimo in slišimo, kako se zadržijo drugi izkušenejši ljudje ob različnih nepriklakah, ki nas lahko zadenejo. Ako imamo oči odprte, vidimo, da mnogi ljudje pri izpahnjeh, opečeninah, oteklinah, izvinjenjih, trdem vratu, oslabelosti udov, bole-

migljanju pred očmi, onemoglosti itd. Fellerjev fluid z znamko »Elzafluid« neprecenljivo domače zdravilo. Naj bi ga ne manjkalo v nobeni hiši!

Tudi želodčnih neprilik, težkega telesnega odvajanja, pomanjkanja teka in napenjanja ni puščati z nemar, ampak jemati je treba, da to odstranimo, Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elzakroglice«. Naroči se 6 škatlic za 4 K franko in od Fellerjevega fluida z znamko »Elzafluid« 12 steklenic za 5 K franko od lekararja E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 67 (Hrvatsko).

.....ekri.

je izgubil kapitan Kendal zavest. Ko se je prebudil, je ležal v nekem čolnu, v katerem je bilo okrog 30 oseb. Ukazal je takoj obrniti čoln proti mestu nesreče in je spravil še 25 ponesrečencev v čoln, 10 pa jih je navezal na vrvi in jih vlekel s čolnom. Ko se je drugič vrnil, ni našel na mestu, kjer se je potopil parnik, nobenega ponesrečenca. Kapitan Kendal trdi, da je petkrat zaklical kapitanu »Storstada«, da naj ustavi in da ga je po sunku opozoril, da naj vzdrži tek, in s tem izpolni prerez parnika vsaj za toliko časa, da se rešijo potniki. To bi bil moral kapitan »Storstada« kot pomorščak tudi sam vedeti. Zakaj tega ni storil, to njemu ni umljivo.

Šolstvo.

»Grüß Gott« na tolstovrški šoli. Disciplinarna preiskava o tolstovrški »Grüß Gott« aferi v Velikovcu je »zur Wahrung der deutschvölkischen Ehre« popolnoma uspela. Ponižno postopanje dež. šolskega nadzornika J. Benda — nekdanjega šulvereinskega učitelja — s spisanim protokolom v žepu je tolstovrške nemškutarske šolnice tako podpihalo, da je učitelj Zeichen v šoli takoj izjavil: »Wer 'Grüß Gott' grüßt, den hab' ich lieber.« Pač pravi mož na prave mestu! — Vprašamo: Je-li šolarski pozdrav izraz spoštovanja ali ga smatra šolska oblast v reklamo za samonemški značaj takoimenovanih »slovensko-nemških« šol na slovenskem Koroškem ter zlorablja slovensko dečo v nasilno germanizatorične namene? — So-li to uspehi vzgoje svojodobnega vzgojitelja-učitelja na učiteljski J. Benda: Ignoranti, klečeplazci in petolizci? — Kaj namerava c. kr. vlada o vsiljenem »Grüß Gott« pozdravu vohče in o »Grüß Gott« aferi na Tolstem vrhu posebej ukreniti? — Slovensko ljudstvo, čilo in zdravo, kako dolgo še trpiš prisiljene nemčurske zatajevalce in zasramovalce svoje lastne matere v svoji hiši trpinčiti in zastrupljati lastno drago dečo? Z železno metlo v Avgijev hlev!

Sveta vojska.

Abstinentje so bili pri sv. očetu v Rimu dne 23. aprila 1914 sprejeti v posebni avdijenci. Med približno 350 zastopniki iz vse Evrope je bila zaspana Avstrija revno zastopana, namreč po le osmih odposlancih, med katerimi je bilo pet Slovencev (!) in en Čeh, ostala dva sta bila en Madjar in en Nemec. Po glavnem odboru mednarodne katoliške protialkoholne zveze se je Njegovi Svetosti Piju X. izročila spomenica, v kateri se prosi za zvezo potrditve in blagoslova kot pomoč v boju zoper nezmernost, ki je vzrok tolikih gospodarskih in moralnih propadov. Sveti oče so z laskavimi besedami pohvalili stremljenja treznostnega gibanja ter ga sami imenovali »križarsko vojsko«. Spodbujali so navzoče naj le dobro in zvesto drže svoje sklepe ter jim podelili svoj najvišji blagoslov. Črez dva dni je bil izdan tudi že tiskan odgovor Nj. Svetosti na spomenico, iz katere govori ista žarka ljubav do popolne treznosti. — Po en izvod spomenice in odgovora hrani tudi »Sveta vojska za Koroško« v Celovcu v svojem arhivu, en izvod odgovora se pa izroči knezoškofijskemu ordinarijatu krškemu. — Kdor hoče o tem več vedeti, naj čita »Zlatodob« (glasilo protialkoholnega gibanja med Slovenci), ki izhaja 10krat na leto ter stane 3 K; naroča se pri upravnistvu v Ljubljani, Katoliška tiskarna. Toplo priporočamo, če treba tudi posredujemo naročitev, bodisi na pismen ali ustmen poziv.

»Sveta vojska za Koroško« v Celovcu, Mohorjev dom.

Dnevne novice in dopisi.

Pravi škandal v šoli. Na Koroškem se šolski škandali kar vrstijo. Poročali smo šele o nečudenem postopanju deželnega šol. nadzornika Bende v zadevi disciplinarne preiskave zoper učitelja Lienharda, ki je mučil slovenske otroke, ker so pozdravljali slovensko. Benda je nesel k ustmeni disciplinarni preiskavi v Velikovec že v Celovcu spisan zapisnik. Sedaj poročajo »Freie Stimmen«, da je nadučitelj Privasni pri-

redil v Spodnjem Dravbergu v šoli jubilejno slavnost nemškega »Schulvereina« za šolarje; pri tej slavnosti so otroci prepevali, deklamirali in poslušali hujskaške govore. Kot dar ljudske šole se je nabralo za Schulverein 55 K, Ni dovolj, da je Privasnik sam renegat; še slovenske otroke čisto javno in oficijelno vzgaja v šoli v podlo renegatstvo. Šolska oblast pa molči, in nazadnje prihajajo nasprotniki in nas psujejo za »hecarje«, če se upremo takim škandalom in zabranjujemo vzgojo slovenske dece v Judeže. Vprašamo šolsko oblast: Ali zato plačujemo Slovenci velikanske šolske davke, da se v šolah »vzgajajo« otroci v neznačajneže, v renegate? Ali bo g. deželni predsednik, eksclenca baron Fries ostal v očiglednem škandalom gluhi in mutasti? Ali hoče deželni šolski svet res prisiliti slovensko prebivalstvo v najskrajnejši odpor? Zahtevamo disciplinarno preiskavo, ki je pa ne sme voditi bivši Schulvereinov učitelj, sedaj po milosti celovškega Metnitza in nemškega Volksrata deželni šolski nadzornik Benda!

Izlet celovških Slovencev v Gospa Sveto in na št. Helensko goro. V nedeljo, 14. jun. priredi slovensko kršč. soc. delavsko društvo izlet v Gospa Sveto, k vojvodskemu stolu in na št. Helensko goro. Zjutraj ob 6:50 min. se peljemo z vlakom iz Celovca; ob 1/2 8. uri je maša v Gospi Sveti. Po maši odhod k vojvodskemu stolu in odtod na št. Helensko goro. Popoldne ob 5. uri skupen odhod iz hriba na Millersdorf ali Gospo Sveto! Zvečer ob 7. uri dohod v Celovec. Vse celovške Slovence vabimo na obilno udeležbo. Odbor delavskega društva.

Hrvatski ban v Celovcu. Na binkoštno nedeljo se je pripeljal z avtomobilom v Celovec hrvatski ban baron Ivan Skerlec.

Slovani v Celovcu. Dne 29. majnika so prišli na poučnem potovanju na jugu češki dijaki s svojimi profesorji v Celovec, dne 2. t. m. pa so prišli v Celovec pod vodstvom ravnatelja viteza pl. Thullie poljski tehniki iz Lvova, 38 po številu.

Nemškonacionalno hujskanje. Na 21. junija so sklicali nemški nacionalci v Celovcu shod alpskih Nemcev in Nemcev na jugu. Ker se jim je »Kärntnertag« tako popolnoma ponesrečil, zato so ta shod krstili s »Volks-tag«. Ker v deželi niso dobili na svoje hujskanje v Sinčivasi pravega odziva, marveč so zadeli na najhujši odpor slovenskega ljudstva, so poklicali na pomoč Nemce iz vseh dežel južno od Donave. Ta hujskaški shod pripravlja renegat Dobernig. Žilavi res moramo biti koroški Slovenci, da nas ti ljubeznivi nemškonacionalni prijatelji ne morejo ugonobiti. Zato kličejo na pomoč že hecarje iz drugih dežel. Tudi nemški »hecarji« iz Kranjskega in na Primorsko privandrani nemški hecarji bodo tedaj celovškimi nemškonacionalnim hujskačem dobrodošli ter bodo hecali zoper domače koroške Slovence. Tedaj pa ne bodo nič klicali »Koroška Korošcem«. Taki hinavci!

Škandali v vilajetu se nadaljujejo. Dne 17. majnika t. l. je zahteval Janez Smole, posestnik v Želučah, na postaji v čisto slovenskem Podgorju vozni listek v Celovec v slovenskem jeziku. Službujoči uradnik, neki Ortner, o katerega vlnudnem vedenju se zadnji čas mnogo sliši, se na to zahtevo zakrohoče ter se s pripombo, da zahteve ne razume, od blagajne oddalji. Gospod Smole je moral čakati dobrih 20 minut do prihoda vlaka. Ortner je med tem časom postregel raznim drugim strankam, g. Smoletu pa na ponovno zahtevo listka ni hotel dati. Ko je nato g. Smole brez voznega listka vstopil v vlak, ga je uradnik hotel s silo zadržati, češ, da brez listka ne sme v vlak. Ker pa je gosp. Smole vendarle vstopil, je »vestni« Ortner naročil sprevodniku, da mora naložiti Smoletu 6 K kazni. G. Smole je v vlaku moral plačati dvojno takso. — V torek, 26. maja 1914, je zahteval posestnik J. S. na slovenski postaji državne železnice Podgorje v Rožu vozni listek v Celovec v slovenskem jeziku. Ze znani prijatelj Slovencev Ortner ga seveda ni hotel razumeti. Ker pa je neki popotnik, ki je stal zraven pri blagajni, imenoval Celovec v nemškem jeziku, je g. J. S. vozni listek vendarle dobil. Nato se je podal g. J. S. ven na peron ter se tam povsem mirno vsedel na klop. Ortner pride za njim ter ga začne tako-le zbadati: »Sie gehören nach Krain und haben hier nichts zu su-

chen! Vaterlandsverräter seid ihr; seid nach Katharina gegangen und habt gerufen: Hoch Serbien!« — »Vi spadate na Kranjsko in nimate tu nič opraviti in iskati. Vi ste izdajalci domovine, ste bili doli pri Sv. Katarini (kjer je bil 17. maja 1914 ljudski tabor) in ste klicali: Živio Srbija!« — Ortner je dobil na to dostojen, a krepak odgovor, nakar se je hotel g. J. S. dejansko lotiti, a se je vendar zadnji trenutek premislil. — Kaj se iz tega sklepa? Da na Koroškem kljub vsemu traja turški zistem dalje. Kakor v nekdanji Turčiji, vlada tu uradnik po svoji volji, ne pa postava. Ali vlada res noče reda napraviti? Ali so naše pritožbe samo bob v steno? Treba bo vlado zdaj naravnost vprašati: Ali hoče na Koroškem poseči energično vmes, da se bo tam spoštoval zakon ali ne? Kakor bo odgovorila, po tem se bo treba ravnati.

Sapo jim je vzelo. Naš veličastni tabor v Šmihelu je nasprotnikom vzelo sapo; dolgo se niso zavedli. Ko so prišli zopet do sape, so začeli po časopisih izliviati svoj žolč in so kar skakali od jeze. Jim nič ne pomaga, tudi če počijo od jeze. Naše ljudstvo vstaja in se otresa nemškonacionalnih pijavk. Veliko je pripomogel k temu tudi naš list. Zato izlivajo nanj cele golide gnojnice. Posebno lutrovska »Bauern-Zeitung« je vsa iz sebe, ker smo ji pokvarili tako lepo zasnovani, hinavski »špil« in potegnili trumf. Sicer se pa osebni napadi in psovanje »Bauern-Ztg.« na našega urednika, ki mu ničesar ne morejo očitati, uredništvu »B.-Z.« zelo slabo prilegajo. Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce!

Ponesrečen »Bauerntag« v Špitalu. Nemški nacionalci so napovedali za Koroško dva velika shoda zoper Slovence, enega v Sinčivasi, kamor so prignali razne plačane raufovece, in drugega v Špitalu na Zgor. Koroškem. Shodov pa se niso upali prirediti pod pravo firmo, ampak ga je napovedal zloglasni »Bauernbund«. S tem so mislili loviti kmete na svoje limanice. Shod v Sinčivasi so imenovali »Kärntnertag«. Ker pa se jim je ta s tolikim tam-tamom napovedani »Kärntnertag« popolnoma ponesrečil in ker so se bali družega fiaska v Špitalu, so krstili shod v Špitalu z »Großer Bauerntag«. Pa tudi ta ni vlekel. Zdi se, da postajajo tudi že nemški kmetje siti nemških nacionalcev, njihovega slabega gospodarstva in njihovega hujskanja proti veri in Slovincem. »Arbeiterwille« poroča, da se je napovedanega shoda udeležilo le 20 deklet in k večjemu 300 kmetov — iz cele Zgor. Koroške. Ker so imeli godbo, je prišlo zraven še mestno prebivalstvo in iz radovednosti tudi mnogo socialnih demokratov. Ker so v Sinčivasi pogoreli z znanim ptujskim Linhartom, ki se v ptujski okolici ne sme nikjer drugod med ljudstvom prikazati, kakor v par popolnoma zašnopanih vaseh — drugod se boji batin slovenskih kmetov — so to pot zopet naročili iz Češkega hujskača poslanca Mayerja. Govorili so agrarec vitez Hohenblum, katerega agrarizem zlorablja v svoje politične zle namene koroški nacionalci, Steinwender, ki je govoril še najpametneje, dr. Waldner in — Artur Lemiš. Ta je seveda zopet hujskal zoper Slovence. Navzoč je bil tudi »das politische Hascherl von Maria Rain«, »Jaka Spaka« iz Žihpolj, kakor je krstil priliznjene hujskača žihpoljskega Lučovnika poslanec Grafenauer; vendar mu niso pustili, da bi bil tudi v Špitalu »martral« svoje obrabljene lajne. Tudi duševni sirotej Gailer in njegov tovariš Michor sta bila sicer navzoča, pa sta molčala. Na shodu so prepevali »Wacht am Rhein«. Značilno! Ker se jim je ponesrečil tudi ta shod, sklicujejo v Celovcu tretjega pod imenom »Volkstag«. V Celovcu je pa fakinaže dovolj za »Volkstag«, treba ji je plačati le piva in golaža.

Pet splavarjev v smrtni nevarnosti. V torek, 2. t. m., so hoteli kljub visoki Dravi Franc Povšnik in štirje tovariši pri Labudu splaviti tri splave (flose), ki so bili namenjeni za Slavonijo. En kilometer pred Labudom je vsled megle zadel splav na peč in se razrušil. V bližini so na polju delale ženske in hitele po pomoč, ki je kmalu došla. Na ostali tretjini splava so trepetali ponesrečenci, ki bi bili izgubljeni, če bi bila pomoč prišla le četrte ure prepozno. Les je bil vreden kakih 2000 K. Eno četrtno lesa so še rešili.

Blamirani denuncianti. Pred kratkim je obiskal nadvojvoda Friderik Dalmacijo, da inspiciira tamošnje vojaške posadke. V Splitu je bil zelo slovesno sprejet. »Reichspošta« je o sprejemu poročala, da je bil nadvojvoda v Splitu od Hrvatov zelo hladno sprejet in da je igrala neka ciganska godba srbsko himno, da ji je ljudstvo aplavdiralo in zahtevalo, da se ponavlja. Splitski župan Katalinič je poslal »Reichspošti« poravek, v katerem opisuje slovesnosti sprejema. Glede »srbske himne« pa pojasni, da se sploh ni igrala, ampak se je v venčku narodnih pesmi, ki jih je dotična godba igrala, nahajala le znana avstrijsko-patriotična pesem avstrijskih Srbov »Rado ide Srbin u vojnike«, ki proslavlja zvestobo graničarjev do cesarja. Tako delajo »veleizdajniške afere«. »Freie Stimmen« seveda ne bodo tako poštene, da bi objavile popravek.

Umrl je dunajski podžupan dr. Porzer.

Aviatik Bulimbašič je pri poletu v Zagrebu ponesrečil. Aparat se mu je razbil. Bulimbašič, ki ima lahke poškodbe, so prepeljali v bolnišnico usmiljenih bratov.

Glavni dobiček turških srečk v znesku 200.000 frankov je zadela srečka št. 873.246.

Prevalje. (Poldeje se pere.) Ko sem v predzadnji številki »Mira« bral o Poldeju, sem si hitro poiskal svoj rešpetlin, ki je jako oster, se podal na Uršulsko goro, ga nastavljal in opazoval, kaj bode. In glej, rešpetlin je kazal, da je »Mir« v pravo zadel. Kako na lahkkih perutih je Poldej plaval od hiše do hiše in se je — pral. In kako! Gospod župnik se je sočutja ganjen tresel. — Pred kratkim pa slučajno veter pripiha »štimce« pred moje noge. Poberem jih, nastavim svoj rešpetlin in glej: Poldej, kot Slovenec, a liberalen — kakor je sam svoječasno trdil — se tudi v prostomiselnih, Slovincem skrajno sovražnih protiverskih »štimcah« — pere. A verjame mu seveda živ krst ne. Pregovor pravi: Zamorec se zaman pere. Poldej v »štimcah« ne dokaže ničesar. Da 70 odstotna doklada od 2619 K znaša 1833 K 30 h, o in 40odstotna od iste svote 1047 K 60 h, o tem tudi naše »hajdukovske glave« ne dvomijo. Poldej pa ne pozna — nobene letnice; nadalje ne pove, zakaj je ravno 70+40 = 110 odstotkov računal, saj smo lansko leto za šolo plačevali le 40 odstotkov. Z natančnim računom na dan čez vsa leta nazaj! Dokler pa tega ni, bomo z mirom glasneje kričali: Kam gre denar? Zakaj je v blagajni školskega sveta suša? Z enim in še takim dopisom v »štimcah« ni dokazano prav nič! — Dalje je pa Poldeju pero usahnilo. Kaj pa je z dolgoletnim dolgom pri g. Orterju? Je-li že poravnani? Ko bode ta in d—r—u—g—i dolgovi, za katere je bilo preskrbljeno pokritje, poravnani, se šele smeš drzniti, o obrekovanju — katero tako bogato razsevaš o poštenih možeh — misliti, a nikogar ne smeš obrekovanja dolžiti! Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce! Kaj pa je z Ladratom? Ga nisi nahrulil, ko se je odpravljaj na slovenski tabor? Mesto da bi vzornemu možu, kateremu v poštenosti ne segaš niti do kolena, zadostoval, se upaš tajiti! Ko se boš opral svojih laži in dal dovoljen odgovor, boš zvedel tudi — »obrekljivega dopisuna«.

Brdo na Zili. (Razno.) V občinah, ki ležijo na jezikovni meji kakor naša, je ljudsko gibanje izvanrednega pomena. Ljudsko gibanje ima sploh velik pomen, ker ni samo dokaz za to, ali prebivalstvo občine pada ali narašča, ampak je še v večji meri živa priča o tem, če more narod obdržati svojo jezikovno mejo ali ne. Ako se Slovenec sploh, posebno pa na meji, oženi z Nemko, postane dotična družina v teku enega rodu po večini nemška in je za Slovence vedno izgubljena. Še hitreje pa propade naš narod, ako Slovenec svojo lastnino proda kakemu tujcu, osobito Nemcu, kar je ubijanje samega sebe in neodpustljiv naroden greh. Človek, ki tako ravna, nima srca za svoj narod in izdaja svojo domovino. Ta nevarnost je v naši občini velika in vsakdanja; a imamo vendar, hvala Bogu, dosihmal le malo takih slučajev, kar priča, da je v našem ljudstvu še močno, zdravo gospodarsko jedro, dasi mu do narodne zavednosti še veliko manjka. Z zadoščanjem moremo tudi danes poročati, da se je izbral naš »graničar« po domače Gozdinar (Gojcinar) v Potočah iz narodne družine Novak v Napoljah svojo družico, oziroma nevesto. Tudi ženinovi starši

— očeta njegovega je pri izvrševanju njegovega poklica dohitela smrt — so stali vedno trdno na katoliško-slovenski strani. Mlademu zakonskemu paru kličevo: Mnogo sreče, mnogo let! Sosedovo posestvo, po domače pri Kalendrarju pa je kupil priden slovenski mož, kateri si je v tujini prihranil lepo vsotico denarja. Tudi njemu in njegovi družini želimo, da jim domača zemlja obrodi mnogo sadu. Naša zapadna narodna meja, je torej zopet dobro zastavljena. — Naša dekleta pri »Marijini družbi« nam delajo vedno več veselja. Procesije na praznik Kristusovega vnebohoda so se udeležile korporativno s svojo novo, jako lepo izdelano, krasno bandero. Njihovo vedenje v cerkvi napravi najboljši utis na vsakega človeka, ki ina kaj soli v glavi. Zunaj cerkve pa nastopajo mirno, taktno in — spretno. Igra: »Fabiola in Neža«, katero so ta dan uprizorile pri Trampiču v Velikivasi, upravičuje k najboljšim upom v krščanskem in narodnem življenju. Nastop in kretanje vseh igralk sta bila dejanju primerna in sta dokazala lep napredek v vedenju; kvarljiva je bila pač svitloba sobane na odru. Odkrito pohvalo pa zaslužijo vse igralke v obvladanju slovenščine in to v prav posebni meri: Fabiola, Neža, Sira (Robin) in Afra (Rogi), ker njihove naloge so bile precej težavne. Obisk je bil prav dober in ljudje zelo zadovoljni. Dekleta! Le tako naprej! To je prava pot, ki vodi do veselja in sreče vaše in — naše. Konečno še eno vprašanje na ta »fortšritlih« dekleta: Koliko pa je bilo pri procesiji na Kristusov vnebohod Vas zbranih okoli Vaše bandere? Ali ste morda celo z namenom odpravile — da ne rečemo hujšo besedo — kinč te bandere? Tako počenjanje pač ni lepo za Vas in priča, da je Vaše srce surovo.

Iz pilberške okolice se nam piše: Ne vračajte mojega pisma, ki ga vam pišem s svojo žuljavo roko in četudi nisem bil vedno vaš pristaš. Pojavi zadnjega časa so mi zbitrili nazore. Ako primerjam surovost nemškonalnega »Kärntnertaga« v Sinčivasi z veličastnim slovenskim taborom v Šmihelu, vidim takoj, kam spadam, namreč v odločno slovensko katoliško stranko. Dosti dolgo so nas razni nemško-narodovci s svojimi bajkami vodili za nos ter se nam lagali o slovenskih voditeljih, o Kranjcih in Srbih, o »panslavizmu« itd. Da, pred sosedi Kranjci imajo prav poseben strah. Napovedovali so pred sinškim »Koroškim dnevom«, da pride 2000 kranjskih študentov v Sinčovas razbijat. Pred šmihelskim taborom so trosili enako laž, da se pripeljejo le Kranjci v Šmihel zdražbo delat. In sedaj smo spoznali, kako debelo so se nemški nacionalci lagali po svoji stari navadi. Vcepiti hočejo do naših sosedov onstran Karavank, kateri govorijo z nami isti jezik, neko mržnjo, da bi mi koroški Slovenci ne izvedeli, da se na Kranjskem kmetom veliko bolje godi, ker znajo bolje gospodariti; bolje pa gospodarijo zato, ker se več dela tam v blagor ljudstva, se mu podaja ves pouk v razumljivem slovenskem jeziku in manj uganjajo krivično in požrešno nemškonalno politiko in zdražbo. Radi smo na svojih rodnih slovenskih koroških tleh, a zaradi tega vendar smemo terjati za tako obilne krvave naše davke, da se v deželni in državni upravi pametneje gospodariti, da dobijo naši otroci res kaj pouka — sedanje nemške ljudske šole niso po moji sodbi noben pouk; mi kmetje hočemo tudi gospodarskega pouka v domačem jeziku. Zlobno je poročal dopisnik celovškega papirnatega nemškega zdražbarja in lažnika, ki ga kličejo za »Freie Stimmen«, da je gospod inštruktor Krištof — Kranjec. Poglejte lažnjivce! **Naš rojak je!** Da, par let službuje na Kranjskem, a zato, ker mu nemškonalna zavoženost ne da na Koroškem kruha. Roke proč od našega domačina! Svojim backom se morete tako lagati, a nam ne več. Daljnega mojega razpravljanja liberalni koroški nemški nacionalizem sploh ne zasluži več, ker prepričal sem se: nobenega teh ne vodi blag namen med nas, ampak vsak je grabežljiv volk v ovčji obleki. — Osivel kmet.

Šteben v Podjunu. V nedeljo dne 24. majnika t. l. so si zamislili nemškutarski požarni brambovci iz Globasnice napraviti izlet v bližnjo Strpnovas pri Šmihelu. Vzeli

so seboj tudi njih brizgalnico in menda radi tega, da bi poškopili iste Slovence, kateri so se pred tednom poprej udeležili tabora v Šmihelu. Gospod »Essad paša« Horaut in par privržencev, so bili kar židane volje menda od šnopsa. Prišli so tudi k tej demonstraciji pogledat očetje pristaši »Štajerca« iz Štebna, znani razgrajač Jurči in modri suhi Knaz. Manjkala je samo še mati s fino fotografijo. Ko so ti nemškutarji videli, da se nihče ne zmeni zanje in njih uniformo, so pa hoteli zasesti tamkajšnjo gostilno pri Peseku, in tako gasiti s šnopsom in naročnim pivom njih žejo. Toda nesreča je hotela, da je bila gostilna polna naših fantov in mož kot zavednih Slovencev in da so mogli nemškutarski požarni vetrogasci odkuriti jo takoj, ali da bi odnesli birmanske spomine, kakor zlogasni Jurči iz Štebna. — Vsa čast pa gre našim fantom in možem v Strpnivasi, ki se niso pustili nafarbati, da bi kdo od njih pristopil kot izdajalec k tem nemškutarskim požarnim brambovcem.

Zablate. (Smrtna kosa.) Šele štirinajst dni je, odkar smo spremili k večnemu počitku nepozabnega, vzglednega očeta, priljubljenega sosedu, starega naročnika »Mira«, starega Blatnika, je že zopet nemila smrt segla za možem stare korenine. Utrgala je nit življenja Primožičevemu očetu, Petru Blatniku. Z rajnim Blatnikom sta si bila zvesta prijatelja, ljubeča sosedu. Oba si videl ob času volitev, ko ju ni splasil noben volilni boj. Bili so še pri pogrebu Blatnikovem, a v nedeljo, dne 31. majnika, smo jih že pokopali ob obilni udeležbi sosedov ter znancev in sorodnikov, kakor tudi dveh gospodov duhovnikov, in izvrstnega cerkvenega pevskega zbora pod vodstvom g. Blaža Kordaža. Rajni Peter Blatnik so bili rojeni 29. junija 1839. Bili so do zadnjega čvrsti in zdravi, priden in delaven mož, skrben družinski oče. Ginljivo je bilo videti, ko so v petek, dne 15. majnika, prišli kropiti svojega prijatelja; plakali so ob mrtvaškem odru. Rajna dva prijatelja sta si bila podobna po značaju. Kdo ni poznal Blatnika? Marsikateri »Mirov« čitatelj se bo morda spomnil na pobožnega romarja, ki je hodil peš na Višarje in na Visoko Bistrico, vedno poprej moleč sveti rožni venec ter pevajoč Marijine pesmi. In kdo drugi je pri pogrebih molil z močnim, lepo donečim glasom, kakor Blatnikov oče. Stari možje in ženice so jih vedno prosili: »Pridi k mojemu pogrebu, da boš molil.« Pa tudi res ni bilo v treh farah skoraj pogreba, da bi se ga Blatnikov oče ne bili udeležili. Kako žalostno je bilo na Primožičevem pogrebu, ker jih ni bilo več slišati. Cela soseščina žaluje za njimi, ker so jih vsi iz srca ljubili. Pa ga tudi ne najdeš več moža, tako neustrašenega, tako vernega, tako ljubeznivega. Zato pa je bil pogreb izvanredno lep. Kakršno življenje, taka smrt! To si videl pri teh prijateljih. Trije ljubi očetje so v teku enega leta odšli iz naše vasiice na drugi svet. N. v m. p.!

Gorje. (S plesišča v smrt.) Binkoštni ponedeljek so v Zilski Bistrici rajali. Šla je tja tudi Pinterčeva Mena iz Gorij, se parkrat zavrtela, potem pa hitela domov, ker je čutila, da ji ni nekaj prav. Doma se je še preoblekla, nesla k sosedu »čirtaha«, kjer se je zgrudila in umrla. Pokojnica, stara 19 let, je bila edin otrok staršev, ki so v težki bolezni izgubili edino oporo. Kdaj bodo tudi Zilani spregledali in dali slovo za telo in dušo škodljivemu plesu!

Črna Lutrovske štimate z dne 24. maja t. l. še enkrat pogrevajo slovenski izlet na velikonočni ponedeljek. Še enkrat se mora z največjo odločnostjo zavrniti, da bi bil župnik »celotno nemštvo na najbolj hujskaški način in najsurovejše ozmirjal«. Pribiti se mora, da nihče od družbe ni rabil nobene žaljivke, niti na tla pljuval. Nasprotnemu dopisniku ne ugaja, da je vsled »lažnjivega dopisa v »Freie Stimmen« sam okr. stražmojster Lederer vodil preiskavo v tej zadevi. Ta gospod mu je radi tega zoper, ker je »slovenisch-klerikal«. Kaj mora po mnenju nasprotnikov na Koroškem zares vsakdo biti nemškutar? Ali ni ravno izdajica najpodlejši človek? Toda ni naš namen, da bi g. Ledererja zagovarjali, zagovarja ga dosti dejstvo, da je dosegel tako visoko službo. Da bi bil župnik Dobrovec na hinavski način v občinskem uradu pretakajoč črne solze podaril kot »spravni dar«

za svoje nezaslišano obnašanje 20 K ubožnemu zakladu v Črni, ni drugega resničnega, kakor da je gospod župnik omenjeno vsoto zares podaril, in sicer požarni brambri, pri kateri so tudi Slovenci, in sicer ne v občinskem uradu, temveč na vrtu Štulerjeve gostilne; to je pa sklenil gospod župnik že pred Veliko nočjo, ko na omenjeni izlet cerkvenih pevcev še nihče niti mislil ni. Res, da se je govorilo pri tej priliki tudi o prejšnjem večeru, toda da bi bilo omenjenih 20 kron podarjenih kot »spravni dar« za knajpo požarni brambri, kakor trdijo socialni demokratje, je popolnoma iz trte izvito. Lutrovske »Freie Stimmen« so zopet dokazale, kakšne površne dopisnike imajo. (Medtem časom so objavile »Fr. St.« že popravek. Op. ured.)

Ukve. Povodom pogreba rajne Mrčulove matere so vsi zbrani sorodniki nabrali za notranjo popravo domače župne cerkve 50 K. Bog povrni vsem stotero!

Gorje. (Vodovod.) Draščanje so začeli delati vodovod. Delo je prevzela tvrdka Wagner iz Šmohorja. Upamo, da bodo imeli pri vodovodu več sreče kot Gorjanci, ki kljub »spretnemu« nadzorniku in načelniku svojega dela še dosedaj niso izvršili. Tudi Babilonci so bahato začeli staviti svoj stolp, a so morali ponižano končati, dasi so imeli gotovo boljše nadzornike.

Prevalje. (Prvo sv. obhajilo.) Binkoštni ponedeljek je bil vesel dan za našo mladino. Okoli 100 otrok se je ob 8. uri zjutraj zbralo v lepem župnišču; odtod so med zvonjenjem, pokanjem jubilejnega topa in vpricho radostnih staršev stopale belo oblečene deklice in z rožmarinom in nagelčki okrašeni dečki ponosno v primerno pripravljeno cerkev. Gospod kaplan Štih je prvoobhajance spodbujal, da ohranijo nedolžnost prvega sv. obhajila, gospod kaplan Feinik je z njimi ponovil krstno obljubo ter zahvalne molitve. Po cerkvenem opravilu, med katerim so marsikatera očesa rosila solze, so se prvoobhajanci vrnili v župnišče, kjer so jih gospod župnik pogostili z zajutrkom.

Sprejem gojencev v knezoškofijsko „Marijanišče“.

Dečki, kateri želijo biti sprejeti v knezoškofijsko deško semenišče »Marijanišče« v Celovcu, morajo 1. biti zakonski, 2. imeti domovinsko pravico v krški škofiji, 3. biti stari od 10 do 13 let, 4. telesno in duševno popolnoma zdravi, 5. trdne volje posvetiti se duhovskemu stanu.

Prošnji za sprejem se mora priložiti: 1. spričevalo o stavljenih kozah, 2. zdravniško spričevalo, 3. izjava očeta, oziroma varuha, da se strinja z duhovniškim poklicem sina, oziroma varovanca ter da hoče plačevati letnih 500 K. Ako tega ne more plačati, mora v tej izjavi povedati, koliko da more prispevati in v tem slučaju pridejati 4. ubožno spričevalo.

Krstnega lista in zadnjega šol. spričevala ni treba priložiti, ker se rabita pri vpisovanju na gimnaziji, pač pa se morata omeniti in navesti v pisani prošnji.

Z zdravo in zadostno hrano so gojenci v semenišču preskrbljeni; zato naj jim starši in sorodniki ne pošiljajo nezdravih sladkarij, pač pa jim morejo dati zdravega prigrizka h kruhu, ki ga dobivajo v zavodu (meso, sadje). Gojenci dobivajo tudi lahko mleko za malico po lastni ceni.

Prošnje je treba poslati po župnijskem uradu na knezoškofijski ordinarijat ali pa na ravnateljstvo do konca junija. Sprejemni izpiti na c. kr. gimnaziji v Celovcu se vrše dne 4. julija (vpisovanje dne 3. julija). Pri vpisovanju se rabi krstni list in šolsko spričevalo ter se mora plačati 9 K 20 vin.

Po prestani skušnji se naj prosilci predstavijo ravnateljstvu Marijanišča.

Sprejemajo se tudi dijaki višjih razredov.

Predstojništvo »Marijanišča«.

Steckenpferd- lilijnomlečnato milo

slej ko prej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote. Vsakdanja priznalna pisma. Po 80 h se dobiva povsod.

Glasnik Slov. kršč. socialne zveze.

Prireditve.

Možica.

Jugoslovanska Strokovna Zveza (skupina Možica) je imela v nedeljo, 24. maja, zborovanje pri žagmajstru. Nad 150 poslušalcev se je zbralo, večinoma samih delavcev in obrtnikov. Na shodu je govoril dr. Rožič o pomenu J. S. Z. za naše delavstvo in o »rdečem« in »rumenem« brlogu. Zanimanje za J. S. Z. je veliko, skupina šteje že okrog 30 članov.

Št. Jakob v Rožu.

Shod in igra. Na binkoštni ponedeljek je bilo zborovanje izobraževalnega društva dobro obiskano. Dr. Rožič je govoril o škodljivosti alkohola; profesor dr. K. Capuder pa je razpravljaval o škodljivosti utrakvističnih šol. Zborovalci so z zanimanjem sledili govornikom. Po govorih so dekleta igrale igro »Dve materi«, ki je dobro uspela.

Željnje pri Velikovcu.

Na društvenem shodu na križno nedeljo popoldne je govoril župnik Dolinar o vmeščenju koroških vojvod in sploh o stari zgodovini in zavednosti Slovencev. Obisk je bil srednji, kakih dobrih 50, pa zborovalci so z velikim zanimanjem sledili govornikovim besedam. Sploh ob tej priložnosti tukaj opomnimo vsa društva, naj ne zamudijo letos te lepe prilike in naj se povsod predava o 500letnici zadnjega slovenskega vmeščenja, zakaj ta predmet je zares hvaležen in se da lepo razviti. Bo tudi lepega uspeha. Bodrilni govor je še imel g. Janez Čarf iz Velikovca, navdušujoč nas k verski in narodni zavesti. Še so naša vrla dekleta Lakner Marija, Pušl Zofija in Štangel Terezika deklamirale par domoljubnih, nakar se je shod zaključil.

Šmihel pri Pliberku.

Na binkoštno nedeljo smo se pri Šercerju zopet enkrat pošteno zabavali. Domači gospod kaplan je govoril o pogojih dobre vzgoje. Povdarjal je kot prvi pogoj soglasje med vzgojevalnimi osebami; med očetom in materjo in drugimi udi v rodbini. V šoli pa soglasje med učitelji in kateheti. Kot drugi glavni pogoj je navedel navajanje otrok do pokorščine in resnicoljubnosti. — Besedam g. govornika so sledili vsi z velikim zanimanjem. Potem se je vršila spevoigra »Ribičeva hči«, ki se je izborna igrala. Smeha in veselja je bilo brez konca in kraja. Najbolj je ugajal »trepasti« Joza s svojim »nikol venč«. Po igri so nas kratkočasili naši pevci in pevke s svojim izbornim petjem. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu dobra.

Društvena naznanila.

Desetletnica in občni zbor slov. kršč.-soc. delavskega društva v Celovcu. Dne 27. junija se vrši občni zbor delavskega društva ob 8. uri zvečer v hotelu Trabesinger. Drugi dan, dne 28. junija, praznuje društvo svojo desetletnico v večjem obsegu. Popoldne bo slovesna sveta maša s pridigo pri sv. Duhu v Celovcu, popoldne bo veliki shod na vrtu hotela Trabesinger, po shodu vrtna veselica.

Ženski shod se vrši dne 11. junija v Tinjah na praznik sv. Rešnjega Telesa. Priredi ga slovenska kršč.-soc. zveza za Koroško. Govori dr. L. Ehrlich o lurških čudežih. Žene in dekleta, pridite v obilnem številu!

Vogrče. V nedeljo, dne 14. junija, se vrši popoldne ob treh v župnijskih prostorih shod izobraževalnega društva z govorom o socialni demokraciji in igrama: »Strahovi« in »Sv. Cita«. Prijatelji društva, pridite polnoštevilno! Odbor.

Št. Danijel. Katol. slov. izobraževalno društvo v Pliberku priredi dne 14. junija 1914 popoldne po blagoslovu veselico v št. Danijelu nad Pliberkom. Na sporedu bo več govorov ter dve igri; prva »Sv. Cita«, bo resnega, druga, »Prepirljiva soseda ali boljši je kratka sprava kakor dolga pravda«, pa šaljivega značaja. Vstopnina bo za stojišča po 20 h, za sedeže po 50 h. Vabimo Šentdanjelčane in okoličane, da se udeležijo v najobilnejšem številu.

Prevalje. Slovensko katoliško delavsko društvo ima v nedeljo, dne 7. junija, svoje mesečno zborovanje. Na dnevnem redu je govor, pobiranje članarine in slučajnosti. Tudi člani J. S. Z. morejo plačati udnino. Odbor.

Št. Tomaž. (Igra.) Društvo »Edinost« priredi na kvatno nedeljo po binkoštih, dne 7. junija 1914, popoldne ob treh pobožno igro v petih dejanjih »Lurška pastirica« v št. Tomažu na prostem. Vstopnina kakor navadno.

Cerkvene vesti.

Sv. birma v Celovcu. Na binkoštno praznike so delili prevzvišeni knez in nadškof dr. Kaltner v celovski stolni cerkvi zakrament svete birme. V nedeljo je bilo 1146 birmancev, in sicer 556 dečkov in 590 deklic, v ponedeljek 960, in sicer 461 dečkov in 499 deklic. Iz Celovca samega je bilo 547 birmancev, ostali so bili z dežele.

Volitev kapiteljskega vikarja. Dne 25. majnika je bilo od papeža potrjeno imenovanje kneza in škofa dr. Kaltnerja za kneza in nadškofa solnograškega. Po predpisu tridentinskega cerkvenega zbora pride v takem slučaju začasno vodstvo in uprava nezasedene škofije na stolni kapitel. Zato je stolni kapitel izvolil za upravitelja v cerkvenih zadevah ali kapiteljskega vikarja milostljivega gospoda stolnega prošta Gvido Bittnerja, za upravitelja škofijskega premoženja pa mil. gospoda kn.-šk. kancelarja dr. Jan. Quitta, kateremu so bili še znanprej izročeni posli kn.-šk. kancelarja. Zato naj za časa sedisvakance pošiljajo vsi častiti gospodje duhovniki vse akte z naslovom: »na preč. kn.-šk. krški kapitularni konsistorij v Celovcu« na kn.-šk. konsistorialno pisarno.

Imenovan je za upravitelja dekanije v Trgu gosp. dekanijski svetovalec Ludovik Hafner, župnik v Trgu.

Za provizorja v Solkovem je imenovan dosedanji upravitelj g. Jožef Sinder.

Razpisane so župnije Kokovo do 3. julija, Solkovo do 8. julija in št. Jedert pri Volšpergu do 9. julija.

Darovi.

»Slovenski Straži« so darovali: Fran Krišej, Podkraj, 1 K; Fr. Kogelnik, posestnik, Podklanec, 5 K; Fr. Jurič, Podgorje v Rožu, 4 K; po Tereziji Dininger v št. Janžu v Rožu, nabrano na ženitvini J. Činkovca na Routah pri št. Janžu v Rožu, 7 K 30 h; nabrano v veseli družbi pri Mežnarju v Javorju 15. maja 1914 po Rud. Stane, Črna, 4 K 60 h; Fr. Riedl, Podkraj, 2 K; Andrej Schumnik, št. Danijel, 1 K; Fran Šenk, župnik, št. Peter pri Grabštanju, 10 K; Bor Bornež, Celovec, pod naslovom: Kronska petstotaka dva — »Straži« sta šele došla; — kje pa drugi le tiče, — kdaj se možnja njim odpre? — Da imam ga — rad, oh rad — jaz odprl bi svoj zaklad, — »Straži« vložil na oltar — veleknežji kronski dar. — Toda vbornež borno le — petsto komaj zmagam še, — rad jih »Straži« podarim, — knežji jubilej častim.

Raznoterosti.

Sedem misijonarjev pojedli. Iz Sidneya poročajo, da so na novih Hebridih divjaki pojedli več domačih krščanskih misijonarjev. Meseca marca je šlo devet misijonarjev na otok Malecula z namenom, da bi tam pridigovali. Ko so prišli v neko vas, so divjaki obkolili šest misijonarjev, umorili in pojedli. Dva sta ušla. Devetega pa so privezali k drevesu, da ga pozneje pojedjo.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računске listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Človeška dolžnost je, vedno na to opozarjati, da se naj nihče ne pusti mučiti od revmatizma, protina, išias, podagre, trganja, bodenja itd. Po izrekih številnih zdravnikov deluje pri takih bolečinah Fellerjev rastlinski esenčni fluid z znamko „Elza-fluid“ takoj bolečine lajšajoče, utehujoče, poživljajoče in osvežujoče. 12 steklenic tega znamenitega domačega zdravila razpošilja franco za 5 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 67 (Hrvaško). Potrebno je, vedno paziti na ime „Feller“ in na znamko „Elza-fluid“, ker se dobivajo ponarejanja, ki seveda nimajo nikake vrednosti. Tudi Fellerjeve odvajalne kroglice „Elza kroglice“, 6 škatlic za 4 krone franco, bi se naj ob enem naročilo.

Bencinmotor na 4 konjske moči, je po ceni na prodaj. Več pove Mihael Rebernik v Gradnici, pošta Zrelc pri Celovcu.

Na prodaj je hiša in zemljišče (14 oralov), lep gozd, travniki, polje, vse obsejano 1/2 ure od postaje Dobrlavas. Cena 7000 kron. Vprašanja: F. P., poštno-ležeče, Dobrlavas.

Vabilo

na

redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Tinjah (Slov. Šmihel)

ki se bo vršil

v nedeljo dne 21. junija 1914 ob 3. uri popoldne pri Bužljeju v Vabni vesi.

DNEVNI RED:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o reviziji posojilnice za l. 1913.
3. Poročilo o delovanju posojilnice v l. 1913 in odobrenje računskega zaključka.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Opomba. Ako bi ta občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši se na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez eno uro drug občni zbor, ki sklepa brez-pogojno.

Načelstvo.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Kristusovo življenje in smrt

v premišljevanjih in molitvah.

Poleg Gašparja Erharda za Slovence priredil Stefan Kociančič.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 6.—, za družnike K 4.40, po pošti franco K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 9.20, za družnike K 6.80, po pošti franco K 1.— več.

Loterijske številke.

Gradec, 27. maja: 21 36 73 60 8
Brno, 27. maja: 87 33 75 83 31
Linc, 30. maja: 38 31 74 88 61

Tržne cene v Celovcu

28. majnika 1914 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litrov (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	19	68	21	—	11	60
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	16	—	17	67	6	—
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	35	14	22	—
Turščica	18	50	—	—	10	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola, rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	3	44	3	89	1	30
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	7	—	9	50	—	—
„ kisló	5	—	7	—	—	—
Slama	5	80	7	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	60	4	—	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	10	2	30	—	—
„ sur. 1 „	1	90	2	10	—	—
Svinjska „mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	13	—	20	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ³	2	90	3	40	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	40	3	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.			Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana		
		od	do	od do		
v kronah						
Konji	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	450	—	—	—	5	2
Junci	200	300	—	—	6	4
Krave	260	530	70	74	42	24
Telice	216	—	—	—	2	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	20	74	—	—	580	320
Ovce	—	—	—	—	—	—
Koze	—	—	—	—	—	—

Pazite!

Najboljše in najcenejše blago za obleke in podloge, dobre trpežne čevlje, lepe izgotovljene obleke, volneno in modno blago, močno platno, vseh vrst perilo, pelerine in ženske predpasnike iz lastne izdelovalnice, lepe otroške vozičke itd. razpošilja po izredno nizkih cenah
Prva gorenjska razpošiljalnica

Ivan Savnik, Kranj

Gorenjsko št. 162.

Solidno domače podjetje!
Naročite za poskušnjo!

1914 Modne cefire in ripse 1914

z elegantnimi svilenimi efekti, atlas, batiste, lanen in bombaž, kanafase, rjuhe, platno, damaste, žepne robce, brisače, modrotisk, inlete, kotenine, blago za dame in gospe, blago za modroce in druge tkanine razpošilja slovita krščan-**Jaroslav Marek**, ročna tkalnica št. 39 v Bistrem ska tvrdka pri Novem mestu ob Met., Češko. Vzorci se pošiljajo zastoj in poštine prosto. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — 18 m ostankov cefirja, prve vrste, močnega, za srajce in bluze, razdeljenega po 3 m za 10 K nefranko, ali 36 m za 20 K franko. — 40 m ostankov cefirja, kanafasa, delena itd., lepo sortirano, prve vrste za 20 K, najfinejše vrste za 25 K franko po povzetju. **To morate brati!** Najboljši dokaz moje solidne tvrdke: Naročeno blago prejela, hvala za uslugo. Ob priliki bom zopet naročila, ker vidim, da dobro postrežete. Spoštovanjem Franica Knap, nadučiteljova soproga, Vrabče. - V letu 1914 nad 500 takih priznalnic od Slovencev! Dopisuje se slovensko.

J. WIESAUER

lončar v Celovcu
Živinski trg št. 9

priporoča peči, štedilnike, stenske obklade, kuhinjske posode.

Točna izvršitev vsakovrstne poprave.

JANEZ PICHLER

klobučar v Celovcu
Wienergasse št. 4

priporoča svojo veliko izbiro
moških in ženskih klobukov v vseh kakovostih in barvah po nizkih cenah. Dobra, realna postrežba.

Absolutno zjamčeno

pristno vino.

Kmetijsko društvo v Vipavi na Kranjskem oddaja vsled priporočila knezoškofijskega ordinariata pristna bela mašna vina, letnik 1912 po 56—60 K, letnik 1913 po 40—45 K, postavljeno kolodvor Ajdovščina. Sortirano vino rizling po 60 K, beli burgundec po 70 K, „Zelen“ po 80 K. — V zalogi je tudi tropinsko žganje liter po K 2.30. — Kleti nadzoruje vipavski dekan. — Sprejmejo se zanesljivi zastopniki za razprodajo.

Kmetijsko društvo v Vipavi.

Thymel-mazilo s sidrom

Pri manjših, odprtih ranah in opeklinah
Škatlja K —80.

LINIMENT S SIDROM capsici compos.

Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom
Bolečine odpravljajoče mazilo
pri prehlajenju, revmatizmu, protinu itd. itd.
Steklenica K —80, 1.40 in 2.—.

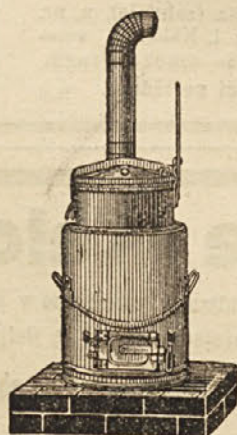
Železna albuminat tinktura s sidrom

pri pomanjkanju krvi in bledici. Stekl. K 1.40.

Dobiva se skoro v vseh lekarnah ali naravnost v
Dr. Richterjevi lekarni „Pri zlatem levu“
Praga I, Elizabetina cesta 5.

ALFA

Pozornost

vzbujta povsod novi

Alfa brzoparilnik

s patentovano kurjavo, patentovano varnostno zaklopko in gumijevo cevjo za segrevanje vode in kuhanje žganja. Popolnoma iz kovanega železa! Večletna trpežnost! Obširni ceniki pošiljajo se vsakemu brezplačno!

Delniška družba Alfa Separator,
Dunaj XII./3.

Novost! Za kuhanje žganja, slivovke in izparanje sodov vsake vrste. Preprosta in trpežna priprava.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Kupujte le vžigalice: V korist obmejnim Slovincem!

Zaradi opustitve trgovine

oblastveno dovoljena razprodaja

stekla, porcelana, svetilk, posode za
restavracije in kavarne, namizja za
obed, kavo in čaj, zrcala, srebrno-
obloženega stekla, nakitnega blaga,
rjave posode itd.

po tovarniških cenah.

Jurij Treffer, Celovec, Novi trg št. 12.

Približno

25.000

? družin rabi že mnoga leta moja
izvrstno žitno kavo, in zakaj ?

Ker ima moja izvrstna žitna kava krasen, iz-
vanredno fin, bobovi kavi podoben okus, je zelo
zdrava in redilna in stane 5 kg te fine žitne
kave samo K 3.50 v lepi vrečici, vsake poštnine
prosto, in vrhutega dobite zastoj še dve koristni
lepi darili. Naročite si takoj pri

K. TIŠLER,

Schönfeld pri Bečovu 669, Češko.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

30. c. kr. drž. loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija

ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti
625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron

Žrebanje se vrši javno na Dunaju dne 3. julija 1914.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije
na Dunaju III., Vordere Zollamtsstraße 5, v loterijskih
kolektorah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih, brzo-
javnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. —
Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. — Srečke
se pošiljajo poštnine prosto.

Od c. kr. glavnega ravnateljstva drž. loterij
(oddelek za dobrodelne loterije).

Žalostna usoda

je, če se počuti kdo slabega, trpečega, nervoznega in vidi, kako gi-
nevajo njegove moči. Posebno žalostno za tiste, ki morajo v hudem
boju za vsakdanji kruh braniti svoj obstanek, svoj zaslužek proti
mnogim bolj zdravim konkurentom.

Ginevanje življenske energije, življenske moči prihaja odtod, če
izgubi kri počasno svojo pravo sestavo in zlasti svojo vsebino na re-
dilnih snoveh vsled napačne hrane, napačnega načina življenja, slabo
prestalih bolezni, žalosti, skrbi in drugih duševnih vplivov. Vsled te
slabokrvnosti zastaja krvni obtok in prihajajo vse mogoče bolezni,
glavobol, slab tek, zaprtje, bolečine v želodcu in čreвах, zapnenje
žil in mnoge druge bolezni. Ne moremo več tako delati kakor svoj
čas in obupani zremo v bodočnost.

Bolni, oslabele žilci slabijo voljo!

Nespanje, utrujenost, hitro duševno utrujenost, raztresenost, brezmi-
selnost nastajajo in nam vzamejo zmožnost, da ne moremo ugoditi
vsem zahtevam. Če hočemo, da se naš telesni stroj ne obrabi pre-
zgodaj, da se povrne zdravje in da

veselje napolni našo dušo,

moremo doseči to le s sredstvom, ki osvežuje in mlači kri, pospe-
šuje pretvorbo snovi in podeljuje telesu in duhu tako veliko moč,
kakršna je potrebna, da premagamo boleštna motenja. Temu namenu
služi Biodyn, ki je že

tisočem pomagal k novemu življenju.

Z Biodynom dobi kri, ki mora vse organe, tudi možgane, hrbtini
mozek in žilce preživljati, najpotrebnejšo snov za vzdrževanje telesa
in napravlja

mirne žilce, zdržno moč in življensko srečo.

Vzemite Biodyn in Vaši žilci bodo zopet okrepani, Vaše telo bo z novo močjo prešinjeno.

Za poizkus Vam zastoj pošljem, če pišete ponj. Sami se boste lahko prepričali, kako izvrstno bo učinkovalo moje sredstvo.
Dam popolno jamstvo, da Biodyn ne vsebuje nobenih škodljivih sestavin, in Vam pošljem obenem za poizkus zelo poučno
dragoceno razpravo, ki Vam bo o vsem dala temeljito pojasnilo. Ne čakajte in pišite mi z vsem zaupanjem. Dopisnica zadostuje.
Naslovite jo na ekspedicijo operne lekarne, Budimpešta, VI., oddelek 477.

Posebna izdaja.

V.
Zdaj svetnik in umetnik,
plesalec in izletnik,
začetnik in priletnik,
prizna, da „Palma“-kavčuk
najbolji je podpetnik.

Za čas seče in žetve

priporočam najboljše
na svetu, zlata vredne

„Vulkan“-kose

grobne križe itd., sploh vsakovrstno železnino po najnižjih cenah. Prosim za obilen obisk.

J. B. HAFNER, Celovec

trgovec z železnino „Pri zlati kosi“

Paradeisergasse šte. 3, zraven gostilne „Tiger“.

Da so „Vulkan-kose“ zares dobre, dobivam ustmena in pismena sporočila (zahvale), n. pr.
I. Čežar p. d. Janež, župan v Škofčah; Miha Šlaher, trgovec v Logivasi; I. Kališnik, vele-
posestnik v Selah pri Borovljah; I. Kramer, posestnik v Apačah, in še mnogo drugih.

Le ena poskušnja zadostuje.

Preprodajalci se iščejo.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond okroglo K 1.000.000.—

Denarne vloge na
knjižice se obre-
stujejo po

4 1/2 %

od dneva vloge
do dneva vzdiga.
Rentni da vek
plača banka sama.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu,
Sarajevu, Gorici in Celju.

Denarne vloge v tekočem računu obrestujejo se:

po dogovoru od **4 1/2 %** naprej.